

Galter (Miret, *Castellbò*, 369); 1147: *Gualterii* (*MarcaH.*, 1295); 1170: *Gualter* (Serrano, *N. Hist. Rib.*, 37); 1237: *Gualter* (*BABL XIII*, 178); 1359: *Gauter* (*CoDoACA XII*, 60).

ETIM. Del NP germànic WALTHER (Förstemann, 1507). J. F. C.

Guamir, ape. a *Gasamí*
Guà nec, *Guanes*, V. *Gànix*

GUANSER

Nom de persona català, ja ben estés des dels orígens de la llengua; i també concretat en un nom de lloc.

Consta en un doc. de 1033 com nom d'una església a la Ribera del Sió (on sembla que se n'ha perdut la memòria); document valuós que marca la línia avançada de la reconquesta d'Urgell en front dels moros: 20 «ecclesia de *Guansero* ---, afr. de parte Or. in ipsa villa de Torres in terminio de *Ribelles* [probablement agre. de Vilanova de l'Aguda] et pertransit --- usque in ipsa *Guardia* de ipso Olmell [¿Guardiola de Cabanabona?]; de Mer. in rivo *Cione* vel in eius discursum; de Occ. in *Koskoll* [potser Coscó agre. d'Oliola]; 1 de parte Círci in ipsa *Guardia* 2 de ipso *Ledoncell* [La Donzell] et pervenit ad ipso torrent de ipsa *Cerkosella*, de inde vadit in gungent de ipsa rabaça ---» (p. p. Pujol Tubau, *Est. Rom.*, I.E.C. II, 94 n.). 30

El NP està ben documentat des de molt antic. 846: signum *Guansarius* doc. d'Alaó (Abadal, *P. i R.*, n.º 36, p. 301a); 929: «ægo *Quanseirus* et uxor mea A[de]vora --- in term. Sta. Eulalia --- de cerci --- *Deverga*» (*Dipl. Cat. Vic.*, 118, § 137); *S. XI*: un *Guanser* figura en un document d'Alinyà, lleg. a l'arxiu de Sols.; 1518: «Joan *Gonser* hab. de Sta. Creu de Castellbò» figura junt amb un «Ant.º Gançer en *Spill de Cbò.*, 8r, 9v, 3v; i allí mateix en la llista de censos: «Lo mas dels Goants<er>, hont estan Bart.º dels 40 Goants<ers>, Ant.º dels Goants<ers>» (4v).³

Avui el cognom *Guanse(r)* és ben conegut: l'insigne crític era de família tarragonesa; *AlcM.*: a *Vnova*. i *G.* i *Tarr.*, *Gonser* a *Mataró*, *Moia* i *Tarragona*.

ETIM. NP d'origen germànic, formació paral·lela a 45 *Guanter*, *Gualter*, *Guarner* etc., formats amb el 2n. membre -HARI. És possible que aquest fos especialment visigòtic, compartiment representat molt escassament en Förstemann, i que per això és peculiar de Catalunya. Solament hi és, i ben conegut, el seu radical 50 WANZO, molt documentat des del S. VIII, en els documents de Sankt-Gall, *Wancio* en el S. x etc., d'on el NP al. *Wenz*, i NLL com *Wenzesheim*; Först., 1526; entre els derivats de l'arrel WANDA, tan fecunda. Tal com d'aquest radical WAND- es formà (amb -HARI) el compost *Wanther* (S. VIII en Först.; d'on el cat. *Guanter*), també es degué formar entre els nostres un compost *WANZHARI, satisfactori ètimon del nostre *Guanser*; d'aquest filó resultà també algun altre compost 60 només conegut en terra catalana: *Wantamiro*: un camp

del Cros (prop de Sagarell, te. Muntanyola) fou comprat «de *Gontario* et de filios *Vuaniamiro*», doc. de 943 (*Dipl. Cat. Vic.*, 186, § 218): context interessant, que mostra com en una mateixa família es donaven sengles compostos de WAND- (amb MIR i amb HARI). Anàlogament es formà WANZHARI.⁴

1 Cf. vall de *Coscolls*, prop de Montclar, poc al N. de La Donzell (xv, 150). — 2 Cf. La Guàrdia Roja te. Tudela (xv, 156). — 3 L'original portava *Goants* amb sigles, oblidades pel copista. — 4 Först. sembla vacillar entre dues arrels parònimes WAN- i WAND-, car també recull algun cas de WANITO (S. IX) (col. 1522, i hi relaciona l'ags. *Vant*). No ens cal a nosaltres dirimir aquest dubte, d'interès secundari quant a *Guanser*. Tanmateix sembla que WANZO no és el resultat de mutació conson. alt-alemanya (T > z) sinó format amb el sufix hipocorístic -za/zo, tan productiu entre els gots: recordem els nostres *Aizo*, *Witizo*, *Guitza* (citats als arts. Guissona i Guixà).

GUANTA

Masada i vall te. Sentmenat (Vallès Occ., al N. del poble), ja documentada any 983: *In Vallense, in terminio Riellos. Et afr. --- de Or. --- in flumine Tenes --- et in Occ. --- in terra de Guanta* (*Dipl. Cat. Vic.*, 424, § 506). També conegut com NP antic: «*Signum Guanta*», en un document de Santa Eugènia de l'any 976 (*Dip. Cat. Vic.*, 366, § 437); un «*Guanta*, levita» en un doc. del Comtat de Bna., a. 949 (Udina, *El Arch. Condal S. IX*, 128). Se'n citen altres casos en docs. de 846-994, del Ripollès, Osona i vall de Lillet. I sembla que sigui també NP i no topònim en un doc. dels Aspres de Vallespir, a. 942: «in valle Asperi, infra termines de Bula --- in curte dicto *Wantane*» (Moreau VI, 210).

En deu ser variant *Gonta*, pda. del te. de Rabós d'Empordà (xxii, 82.13). Hi ha nota imprecisa d'un *Guanter*, pda. en el terme limítrof, Llançà.

Sens dubte d'un NP germànic. No convé el ben conegut WANTHER, format amb els fecunds components WAND- i -HARI (ben documentat per Förstemann, 1526) perquè caldria suposar que ja s'havia emmudit la -r en tants docs. dels Ss. ix-x, i la forma *Wantane* de 942 acaba de demostrar que es tracta del nom simple del mateix radical.

És WANDA, cas complement WANDAN: amb la D germànica, poc sonora, imitada com T romànica: és la forma visigoda corresponent a la frànica WANDO, de la qual Förstemann, 1585, troba 7 exs. des del S. VIII (un abat de Fontenelle). La forma WANDA en les *Traditiones Corbeïenses*. També hi ha *Guanda* en un doc. portuguès de 1032 (Corteseão) i Först. troba *Wando* en els *Annals* de Fermoselle.

GUARD

Riu afl. dr. de la Noguera Ribagorçana, que provi-